

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie X./2016
Plénum

Uznesenie:

spisová značka	PL. ÚS 9/2016
populárny názov	Dôvody pozastavenia účinnosti zákonných ustanovení napadnutých návrhom na začatie konania o súlade
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o prijatí
dátum rozhodnutia	21.09.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 55 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 35 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 4
analytická právna veta	Ohrozenie základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo hrozba značnej hospodárskej škody alebo iného vážneho nenapraviteľného následku v prípade ďalšieho uplatňovania napadnutých ustanovení sú dostatočne odôvodnené vtedy, ak ohrozenie (hrozba) je reálne (atribút reálnosti ohrozenia), priame (atribút bezprostrednosti ohrozenia) a možno konkretizovať spôsob ohrozenia (atribút konkrétnosti ohrozenia).
skutkový stav a základné fakty	Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 26. mája 2016 doručený návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľ“) na začatie konania o súlade § 28a, § 28b, § 28c a § 76dh zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej aj „napadnuté ustanovenia“ alebo „zákon o vysielaní a retransmisii“) s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 a čl. 55 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“).
z odôvodnenia	K prijatiu návrhu na ďalšie konanie Ústavný súd návrh predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a dospel k záveru, že návrh skupiny poslancov obsahuje všetky náležitosti uvedené v § 20 a § 37 zákona o ústavnom súde a spĺňa procesné podmienky, za splnenia ktorých ústavný súd môže vec prerokovať a o nej rozhodnúť. K návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení

Oprávnenie ústavného súdu rozhodovať o pozastavení účinnosti je viazané na existenciu jedného z troch alternatívnych predpokladov: ohrozenie základných práv a slobôd, hrozba značnej hospodárskej škody alebo iný vážny nenapraviteľný následok. Je zrejmé, že každý z týchto predpokladov je iný a iné musia byť aj podmienky ich aplikácie.

Ohrozenie základných práv a slobôd znamená, že ďalším uplatňovaním napadnutého právneho predpisu bude zúžený chránený rozsah chráneného priestoru jednotlivých základných práv a slobôd alebo bude podmieňovaný (sťažovaný) ich výkon neprimeranými podmienkami či prekážkami (porov. napr. PL. ÚS 1/02 – obmedzovanie slobody slova kriminalizáciou ohovárania, PL. ÚS 29/05 – hrozba, že prebiehajúce konania priamo zasiahnu do ochrany súkromia a majetku). Podľa ústavného súdu pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, možno len na základe takých dôvodov, ktoré zakladajú „záver o bezprostrednom ohrození základných práv a slobôd“ (uznesenie sp. zn. PL. ÚS 47/03 z 18. decembra 2003).

Naopak, za značnú hospodársku škodu treba považovať najmä hrozbu zániku, resp. vážneho postihnutia celého alebo podstatnej časti určitého odvetvia (napr. PL. ÚS 13/2012 – zvýšenie miezd sestier, ktorého dôsledkom podľa analýzy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky bolo, že príjmy zdravotníctva budú kryť približne len 80 % celkových výdavkov, PL. ÚS 114/2011 – zavedenie 80 % dane), jednoznačný a likvidačný vplyv na všetky alebo aspoň citeľnú časť podnikateľských subjektov, prípadne hrozba výrazného zaťaženia verejných rozpočtov s rizikom, že dôjde k ohrozeniu niektorých funkcií štátu.

Konečne, pod pojem iný vážny nenapraviteľný následok možno zahrnúť zvyšné hrozby podobnej naliehavosti a intenzity (porov. PL. ÚS 18/06 – nezvratný následok ustanovenia, ktoré upravovalo územnú zmenu konkrétnych obcí, PL. ÚS 95/2011 – hrozba vykonania voľby podľa neústavného právneho predpisu, PL. ÚS 115/2011 – hrozba nastolenia nezvratného stavu v exekúcii v dôsledku aplikácie napadnutého ustanovenia).

Navrhovateľ navrhol pozastaviť účinnosť napadnutých ustanovení prakticky z dvoch dôvodov: (i) podľa navrhovateľa reálne hrozí pokles poslucháčov ich rozhlasového vysielania, tým následne pokles zadávateľov reklamy, čo sa rovná poklesu príjmov a stratám na majetku a zároveň (ii) podľa navrhovateľa v prípade vyhlásenia napadnutých ustanovení za rozporné s vymedzenými referenčnými ústavnými normami a v prípade zániku vysielateľa pre majetkové a hospodárske straty spôsobené aplikáciou napadnutých ustanovení sa Slovenská republika vystavuje riziku súdnych sporov, ktorých výsledok by mohol mať na verejné financie neprimerané finančné dopady.

K prvému dôvodu ústavný súd konštatuje, že hrozba poklesu poslucháčov rozhlasových vysielateľov a s tým súvisiaci pokles zadávateľov reklamy pre týchto vysielateľov je predovšetkým záležitosťou marketingu konkrétneho vysielateľa. Bez ohľadu na existenciu napadnutých ustanovení sa rozhlasoví vysielatelia pôsobiaci na trhu rozhlasového vysielania ako komerčné subjekty snažia svojimi marketingovými aktivitami pritiahnúť k sebe viac a viac poslucháčov, a tým aj zadávateľov reklamy. Spôsobilosť vysielateľa prilákať konkrétnych zadávateľov reklamy nemožno spájať primárne s aplikáciou napadnutých ustanovení. Navyše, navrhovateľ nijako inak nepreukázal a neodôvodnil, že aplikácia napadnutých ustanovení za čas od nadobudnutia ich účinnosti reálne (atribút reálnosti) a bezprostredne (atribút bezprostrednosti) ohrozuje konkrétnych rozhlasových vysielateľov napr. na majetku, a ani nedeklaroval, akým spôsobom by mohlo dôjsť (či dochádza) k tomuto ohrozeniu (ako už ústavný súd uviedol, argument poklesu zadávateľov reklamy pre konkrétnych rozhlasových vysielateľov je predovšetkým otázkou marketingovou, a nie ústavnoprávnou a viaže sa na samotné podnikanie rozhlasových vysielateľov počas celého obdobia podnikania, a nie len na obdobie aplikácie napadnutých ustanovení). Bez týchto špecifikácií ide len o úvahu navrhovateľa a nemožno bez znalosti konkrétnych premenných (ktoré navrhovateľ - okrem argumentu poklesu zadávateľov reklamy - neuviedol) dospieť k záveru, že právo vlastníť majetok rozhlasových vysielateľov by bolo uplatňovaním napadnutých ustanovení reálne, bezprostredne a konkrétnym spôsobom ohrozené v tejto chvíli tak, aby to zakladalo dôvod na pozastavenie

	<p>účinnosti napadnutých ustanovení.</p> <p>K druhému dôvodu prednesenému navrhovateľom ústavný súd uvádza, že ide o hypotetický scenár, ktorého potvrdenie alebo vyvrátenie bude zrejmé až po meritórnom posúdení návrhu navrhovateľa ústavným súdom. Skutočnosť, že niekedy v budúcnosti by mohli rozhlasoví vysielatelia, ktorí len potenciálne podľa mienky navrhovateľa zaniknú v dôsledku aplikácie napadnutých ustanovení, vzniknúť na základe potenciálne vydaného nález o nesúlade napadnutých ustanovení s ústavnými normami neurčité finančné požiadavky proti Slovenskej republike, nenapĺňa ani jeden z atribútov (reálnosť, bezprostrednosť, konkrétny spôsob) hrozby značnej hospodárskej škody pre Slovenskú republiku, pre ktorú by ústavný súd mohol pozastaviť účinnosť napadnutých ustanovení. Inak povedané, v téze navrhovateľa je príliš veľa hypotetickosti a potencialít na to, aby boli naplnené podmienky ustanovené ústavou a zákonom o ústavnom súde pre pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky prijal na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky na pozastavenie účinnosti § 28a, § 28b, § 28c a § 76dh zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov nevyhovelo.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov
klúčové slová	konanie pred ústavným súdom-podmienky konania pred ústavným súdom konanie pred ústavným súdom-dočasné opatrenie súlad-súlad právnych predpisov

spisová značka	PLz. ÚS 2/2016
populárny názov	Zmena oprávneného v exekučnom konaní
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o zjednocovaní právnych názorov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o zjednotení odchýlnych právnych názorov
dátum rozhodnutia	29.06.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	
analytická právna veta	Až do právoplatnosti súdneho rozhodnutia o zmene účastníka konania subjekt vstupujúci do konania zostáva v predmetnej otázke v stave právnej neistoty, rovnako ako účastníci konania. Tento stav neistoty pritom môže odstrániť svojím rozhodnutím len súd. Z týchto dôvodov možno konštatovať, že pri rozhodovaní o zmene účastníka konania ide o aj „vec“ subjektu, ktorý má vstúpiť do súdneho konania na strane žalobcu či oprávneného v exekučnom konaní.
skutkový stav a základné fakty	<p>V súvislosti s predbežným prerokovaním veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2678/2016 III. senát pri prieskume procesných podmienok konania, medzi ktoré patrí aj oprávnenie (spôsobilosť) fyzickej osoby alebo právnickej osoby ako účastníka exekučného konania podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy proti orgánu verejnej moci, ktorým je exekučný súd, zistil, že jednotlivé senáty ústavného súdu sa splnením uvedenej podmienky viackrát zaoberali, avšak z analýzy doterajšej judikatúry vyplýva, že svoje rozhodnutia v skutkovo a právne identických veciach založili na odchýlnych právnych názoroch, ktoré možno rozdeliť do dvoch skupín:</p> <p>Prvú skupinu tvoria rozhodnutia – nálezy, na ktoré v sťažnosti poukazuje aj sťažovateľka, a ktorými senát ústavného súdu meritórne preskúmal opodstatnenosť jej tvrdení, že v exekučných konaniach dochádza k zbytočným priet'ahom, hoci exekučné súdy do podania sťažností ústavnému súdu právoplatne nerozhodli o návrhu súdneho exekútora na zmenu účastníka na strane oprávneného z dôvodu postúpenia pohľadávky, ktorej vymoženie je</p>

	<p>predmetom exekučných konaní.</p> <p>Druhú skupinu tvoria rozhodnutia – uznesenia, ktoré vychádzajú z právneho názoru o nedostatku aktívnej legitímácie sťažovateľky podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy z dôvodu, že nie je účastníčkou exekučných konaní, keďže exekučné sudy do podania sťažností ústavnému súdu právoplatne nerozhodli o návrhu súdneho exekútora na zmenu účastníka na strane oprávneného z dôvodu postúpenia pohľadávky, ktorej vymoženie je predmetom exekučných konaní.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Navrhované znenie zjednocujúceho stanoviska má zodpovedať na otázku, či má sťažovateľka postavenie účastníka konania podľa § 51 ods. 1 zákona o ústavnom súde. V tejto otázke nebol medzi rôznymi senátmi ústavného súdu rozpor, pretože tieto senáty konali so sťažovateľkou ako účastníčkou konania pred ústavným súdom.</p> <p>Príslušné procesnoprávne predpisy a s ním spojená súdna prax reflektujú osobitné postavenie subjektu vstupujúceho do konania na strane žalobcu/oprávneného a priznávajú mu osobitné procesné postavenie. Subjekt, ktorý tvrdí, že naňho prešli alebo boli prevedené práva, o ktorých sa rozhoduje v konaní pred súdom, má záujem na tom, aby do tohto konania vstúpil, a realizoval tak s tým spojené procesné práva, ktoré sú chránené aj ďalšími článkami ústavy (čl. 46 a čl. 50 ústavy) a zakotvené v normách obyčajného práva (OSP, CSP, Exekučný poriadok). Uvedené platí aj napriek tomu, že podľa súčasnej právnej úpravy môže podať návrh na zmenu účastníka konania len účastník konania (doterajší žalobca/oprávnený), resp. v exekučnom konaní formálne exekútor. Dôležitou skutočnosťou však je, že pre vstup do konania na strane žalobcu/oprávneného sa vždy vyžaduje súhlas vstupujúceho subjektu, teda zmena účastníka konania je aj v jeho dispozícii. Nie je pritom rozhodujúce, či je tento účastníkom konania, a podstatné nie je ani to, či súd o tomto návrhu rozhodne kladne. Až do právoplatnosti súdneho rozhodnutia o zmene účastníka konania totiž dotknutý subjekt zostáva v predmetnej otázke v stave právnej neistoty, rovnako ako účastníci konania. Tento stav neistoty pritom môže odstrániť svojím rozhodnutím len súd. Z týchto dôvodov možno konštatovať, že pri rozhodovaní o zmene účastníka konania ide o aj „vec“ subjektu, ktorý má vstúpiť do súdneho konania na strane žalobcu či oprávneného v exekučnom konaní.</p> <p>Nastolené závery pritom nie sú ani v zásadnom rozpore ani s judikatúrou ústavného súdu, o ktorú sa opiera názor, že sťažovateľka v konkrétnom prípade nemá aktívnu legitímáciu na podanie ústavnej sťažnosti. Ústavný súd konštatoval, že „ústavnú sťažnosť nemôže podať fyzická alebo právnická osoba, ktorá síce namieta porušenie základných práv alebo slobôd iných osôb, avšak nie svojich“. V prípade sťažovateľky však ide o jej práva, ako sme to už konštatovali, pričom priet'ahmi týkajúcimi sa rozhodnutia o zmene účastníka sú tieto práva jednoznačne dotknuté.</p> <p>Hoci tento výklad smeruje k určitému oddeleniu procesného rozhodovania o zmene účastníka konania od konania vo veci samej ako celku, je to však spôsobené práve osobitným postavením subjektu, ktorý chce do konania vstúpiť na strane žalobcu/oprávneného. Ak by totiž tomuto subjektu práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy neboli priznané, favorizovalo by sa tým nazeranie na rozhodnutie o zmene účastníka konania len ako na súčasť konania vo veci samej, v ktorom môžu podať ústavnú sťažnosť len doterajší účastníci konania, a došlo by k situácii, kedy by obrana práv subjektu, ktorý chce do konania vstúpiť ako žalobca či oprávnený, bola závislá len od postupu účastníkov konania, nie od neho samého. Uvedený prístup by však podľa nášho názoru nebol správny, keďže už v štádiu rozhodovania o zmene účastníkov konania je postavenie subjektu vstupujúceho do konania na strane žalobcu/oprávneného priamo dotknuté, pričom podľa príslušných procesných noriem subjekt vstupujúci do konania návrhom na zmenu účastníka disponuje. Inak povedané, podľa nášho názoru dispozičnej zásade podľa noriem procesného práva zodpovedá aktívna legitímácia na podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Takýto výklad by bol podľa nášho názoru aj v súlade s judikatúrou ústavného súdu, v zmysle ktorej v pochybnostiach treba vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou garantovaných základných práv a slobôd.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd vydal nasledovné stanovisko:</p>

	<p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj tým fyzickým osobám alebo právnickým osobám, ktorým exekučný súd neodôvodnenou nečinnosťou bráni stať sa účastníkom exekučného konania.</u></p> <p>Odlišné stanovisko sudcu Milana Laľika: Právne závery v uznesení pléna nepovažujem za správne, pretože:</p> <p>1. a) Z dispozičnej zásady ovládajúcej začatie sporového konania či exekučného konania vyplýva jediný záver, a to že zámenu účastníka môže navrhnúť iba účastník konania, v tomto prípade iba žalobca/oprávnený, tak ako to je expressis verbis uvedené v § 80 CSP „môže žalobca navrhnúť“ a logicky to možno vyvodiť aj z § 92 ods. 4 OSP a § 36 ods. 1 v spojení s § 37 ods. 3 Exekučného poriadku.</p> <p>b) Návrhu, aby do konania namiesto žalobcu/oprávneného nastúpil niekto iný, môže súd vyhovieť len vtedy, ak s tým súhlasí ten, kto má do konania vstúpiť ako nový žalobca či oprávnený.</p> <p>c) O návrhu rozhodne súd uznesením, ktoré doručí doterajším účastníkom konania a tomu, kto má do konania vstúpiť; až týmto okamihom sa tretia osoba stáva účastníkom konania, teda žalobcom/oprávneným, namiesto pôvodného účastníka, pre ktorého sa tak konanie končí.</p> <p>d) Ak súd zámenu účastníkov nepripustí, neznamená to, že by tieto tretie osoby nemohli uplatniť svoje nároky samostatnou žalobou/návrhom na začatie exekučného konania v samostatnom konaní v zmysle zásady vigilantibus iura.</p> <p>2. a) Z uvedeného vyplýva záver, že zákon vecnú legitimáciu na podanie návrhu na zámenu žalobcu/oprávneného priznáva iba týmto účastníkom konania, a nie aj tretím osobám, ktoré v štádiu rozhodovania o zmene účasti nemajú žiadne dispozičné oprávnenie nakladať s konaním. Tieto získajú iba za predpokladu, že dajú súhlas s týmto opatrením a kumulatívne súd návrhu na zámenu účastníka právoplatne vyhovel.</p> <p>b) Sťažovateľom môže byť akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorej svedčí tvrdené ústavou zaručené základné právo alebo sloboda, čiže má aktívnu vecnú legitimáciu na podanie sťažnosti. Nedostatok tejto legitimácie na strane sťažovateľa vedie k odmietnutiu ústavnej sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako návrhu podaného niekým zjavne neoprávneným, lebo zákon o ústavnom súde nepripúšťa možnosť podávať sťažnosti na niekoho iného.</p> <p>c) Podľa môjho názoru ako správna mala byť vyhodnotená prax senátu I. ÚS, ktorý podobné sťažnosti odmietal.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: II. ÚS 148/06</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.